

NOVINKY Z ČECH.

Převzatá informace od zpravodaje "Pok. Záp."

V Praze, 1. března, 1898.
delegace Říšská rada. Jubilejní rok. Thun na obzoru. Zápětky Rakouska. Sněm král. českého. Němci odešli! Proč? Wolf nepochočil. Zákon o buršáckých odznamenáních bude odvolán. Jazyková nařízení vyjdou. Zákon o Velké Praze. Dr. Vašatý neomylný. Čeští radikálové. Národní hnutí v dělnictvu českém. Druhé české divadlo. Mladá generace česká. Studentstvo. Nové proudy.

Delegace. Zmatek v rakouské politice nejlépe dokazuje, že doba delegací určena byla dříve, než doba říšské rady. Rakouský ministrpředseda zajel totiž do Pešti z nenadání a tam v koruně radě rozhodnuto, aby delegace svolány byly koncem dubna. Kdy sejde se říšská rada, určitě podnes neznámo, a právě tato okolnost ukazuje nejistotu a mizerii rakouské politiky. Císař i jeho ministři v Cis i v Trans předpokládají totiž, že jak my jsme dávno referovali, začne říšská rada tam, kde skončila, totiž v neschopnosti ku práci a proto hledí zachrániti co se dá, totiž aspoň vyrovnání rakouskouherské. Ale i toto visí posud ve vzduchu, neboť v otázce kvoty není dosud jednoty a nebude hned tak brzo.

Říšská rada sejde se v březnu—ale kdy, to ví jen bůh. Hlavní podmínka k jejímu svolání potřebná, totiž schopnost ku práci tu není. Němci začnou obstrukci a Češové opozici. Gautsch místo urovnání půdy rozeštvá kde co. Němci neusmíjí, ti vrátí se s hurovským řevem na novo. Češi popudili, neboť ti dnes pájdou ve značení opozice a ani šlechty, ani Poláků si nenaklonil. Proto se soudí o říšské radě v kruzích poslanceckých, že stěží vykoná volby do delegací a kvotové deputace za předsednictví dle stáří. K volbě definitivního presidia asi sotva dojde a dojde-li, bude volba počátkem konce říšské rady.

Jubilejní rok 1898 (památka 50 letého panování nynějšího císaře rakouského) dle toho bude velmi nepříznivý, smutný. Říše rakouská i se svou pověstnou ústavou jde kvapem k obratu rozhodnému a nenastane-li v kritické chvíli pravý obrat, spěje ústava k svému pádu. A nejen ústava císařská, ale i soustava dualistická, neboť trhlina mezi Cis a Trans v Rakousku se denně šíří a hloubí. Propast tu nepřeklene žádná násilí ani vojenských vlád: dnes všeobecně se ví, že v Rakousku nebude pokoje, dokud Češi a Němci neocnou se v jednom táboře, to jest dokud se nedohodnou. Marne je pak smířování vládami. Jak určitě a jasně dnes osvětluje toto temno naše stará předpověď: Až bída hospodářská dostoupne neplodnosti parlamentních sborů v Rakousku a v Čechách svého vrchole, pak bída všeobecná donutí Němce k přemýšlení a oni milerádi společně s Čechy zasadí se o neodvislost bohatých zemí koruny české naproti passivním zemím jiným! Jiné rozluštění nebude. Cesta sic k němu daleká a trpká, ale jest jen ta. Změny není, jen urychlit lze přiblížení se k cíli. Urychlení to a zkrácení trnitou cestou béd dalo by se docílit pouze rozhodnutím mocnářovským. To byl by jubilejní čin, jenž spásobil by u Němců sprvu vzdor, ale jemuž by oni záhy s Čechy společně dobrořečili. Nebude-li tohoto skrácení, tož nastanou doby útrap a střídaté opozice v pravo, v levo, ze kterých ústavní mašina uvízne docela a hospodářské mizerii vzroste v bídu, která po ustavičných srážkách způsobí katastrofu.

Neutěšeno to perspektiva po 50 letech smířování všeho druhu!

Schůze dosavadní majority na říšské radě ve Vídni konati se bude co

nejdříve. Členové parlamentní komise pravice co nevidět sjedou se ve Vídni ke konferenci, kde o nejbližším zasedání říšské rady bude rozhodnuto. Bývalý prezident Abrahamovicz již ve Vídni. dlí. Pravice dosud trvá. A zdá se, že se udrží, ač na klerikální Němce z alpských zemí valně spoléhati nelze. Konference přinese o tom jasno. Situace je příliš povážlivá, aby mohlo se něco předem zaručovati. Leč jedno je jisto: běží buď o udržení práv národů ve svazku rakouském (jak také svazek ten vznikl), aneb o vítězství anarchie politické, jež klání se přímo v podnoží velké Germanii. . . . Polovičatost, násilí a nerozhodný odklad nic nepomůže, jak jsme už pověděli. Na hnisičící ráně musí provést se radikální řez — nebo se celé tělo hnisem rozpadne.

Thun na obzoru. Ukázal se už ve Vídni. Kombinac o něm plno. Soudí se: Thun byl by šlechtě příjemný, Němcům není odporový a i Staročeši měli by v něm zalíbení. Kdyby novými volbami zvoleno bylo několik Staročeků, tož tedy by se mohlo vládnouti většinou: Němci (mimo nacionály), šlechta konservativní i liberální, Poláci a hrst Staročeků. . . . Ale marné naděje! Předně Thun je u Čechů tak v milé paměti, že by volby v Čechách vyzněly rozhodně proti němu a šlechta by si rozmyslila jíti proti národu. A s opozicí českou jako s německou to nepůjde zase nikam. K čemu ostatně ta stálá změna osob? Osoba sem, osoba tam: změníte systém! Jsme jisti, že byla-li by vůle nahoře, vládl by Gautsch zrovna tak autonomisticky a rovnoprávně jako Thun nebo Lobkovic.

Zápětky Rakousku nepřiznivě množí se i za hranicemi. Německo opustilo v otázce krétského guvernéra najednou Rakousko, které se blamovalo proti ruskému návrhu na jmenování Jiřího prince řeckého, guvernérem Kréty a stává se po bok Rusku. Proto 'memento' je po popelci! —

Sněm král. českého je kusý; Němci odešli. Kritické, námi ohlášené dny na sněmu nadešly. 26. února právě v 37. výročí neblahých únorových patentů Schmerlingových, usnesl se sněm král. českého na podání adresy svému císaři a králi. Gallerie sněmovní, lože, chodby, i prostranství před sněmovnou bylo plno lidí. Ve čtvrt na dvanáct zahájil maršálek schůzi. Za všeobecné nepozornosti konají se formálnosti. Němci pakují. Před 12. h. pak vstal posl. Lippert a prohlásil, že Němci, protože většina rozhodla se pro adresu, na jejíž přijetí trvá a v níž Němci pro její státoprávní znění souhlasiti nemohou—že proto Němci odejdou ze sněmu, zůstavujíce vládě, aby hájila se proti panovačným choutkám českým. . . . A potom dlouhým tahem milí susedé táhli ze sněmovny, volající slávu 'ústavě!' Ti dobrodinečkové! Násilníci, kteří rozbili ústavní nejvyšší tribunál říš. radu, násilníci, kteří proti zákonům nejen práva, ale mravu, ohrožovali noží svobodu poslanceckou, násilníci, kteří ulicí rozbíjeli parlament, ti volali slávu 'ústavě!' Fúj!

Je-li horší kde komedie? A vláda?

O, ta odpověděla hned: "Nesouhlasím se státoprávní tendencí a nesúčastním se jednání."

Vidá jak je rozhodnou. A dobře tak. Její ač neomalená upřímnost otevřela oči všem, kteří podnes vládnám věřili a ihned zavál z řad českých na ni ledový severák, který ji bohdá zkrotí. Dr. Kramář, dr. Engel, dr. Bata a dr. Ed. Grégr i šlechta ústy hr. Haracha a kn. Ferd. Lobkovic dala Gautschovi odpověď a to stejnou, jednohlasnou:

"Vláda nesouhlasí s naší adresou, my na ní ale trváme — a nesouhlasí-li s ní tato vláda, bude souhlasit—jiná—"

Adresa potom byla přijata a za bouřlivého potlesku několik minut demonstrativně trvajících, jednohlasně!

Z toho může Gautsch soudit a pakovat. Ostatně doporučujeme mu řeči dr. Baxy, který tuto adresu prohlásil příliš mírnou, který prohlásil se vůbec proti oslavě jubilea, proti adrese a to pro 50 let trvajících, Čechům úporný systém! Z řeči radikála Baxy nabude Gautsch názoru, co v Čechách může následovat, bude-li vláda brojit proti mírnému projevu sněmu král. českého ku králi. . . .

Po přijetí adresy následuje na sněmu král. českého rozpočet. Bude přijat a pak sněm ve středu neb ve čtvrtek uzavřou. Nového v něm nic se nestane. Jen jedno potěšující je ve sněmu patrné: Naprostá shoda poslanců českých se šlechtou. To je významný pokrok. Shodu tuto manifestoval nově 1. března posl. h. Harrach slovy vřelými a srdečnými, na něž dostalo se mu rovněž upřímné odvěty dr. Fořtem.

Proč Němci se sněmu odešli? Soudíte, že pro adresu? Nikoli. To mohli vyjít a k rozpočtu, který sdělávali společně, se mohli vrátit. Ale povíme, proč odešli. Schůze v sobotu měla předešlu v pátek. Na té Lobkovic maršálek navrhoval, aby sněm panovníkovi k jeho jubileu holdoval 30 členou deputací. Sněm při slovech maršálových co jeden muž povstal na důkaz souhlasu. Ale to nehodilo se Wolfovi a jeho smělce do pangermanského programu i spustili řev, že oni neoslaví žádné jubileum, že je neuznávají. Wolf štěkal, řval, nadával, že velkostatkáři sami rozhorleně volali: "Ven s ním!" Ale Wolf řval až do konce schůze a nedbaje maršálkova napomenutí i důtek a počínal si jako zběsilý. Po sněmu Němci měli poradu. Chytřejší tušili, že při adrese staly by se horší protidynastické projevy od Wolfa a jeho spěči a proto učinili návrh na exodus. — Nechtěli si to nahoře docela zkazit, přiznáním své pravé barvy!

Wolf tedy v Praze nepochočil. Vypnulo se o něm do slova, co jsme napsali. Praha není Vídeň. Proto naposled zaštkal a zmizel. Na ulici se Němci, jeho přívrženci s ním ostentativně loučili, že nebyť kolem všude plno stráže a vojska, byli by bývali bití. Z disperce objíždí Wolf Čechy a agituje pro obstrukci na říš. radě. Jak pak ne. Vždyť z obstrukce je živ, vynešla mu 10,000 zl.

Zákon o nosení odznaků (čepiček buršáckých) bude po uzavření sněmu odvolán.

Jazyková nařízení, stále odkládána, vyjdou v týdnu.

Zákon o velké Praze dán zem. výboru král. českého k projednání. Hlasovali pro to i někteří Němci. Ale odpor předměstí, Smíchova a Karlína zvláště, trvá. Zástupce Smíchova dr. Koldínský nerozmyslně útočil proti Velké Praze a—škodil si.

Posl. dr. Vašatý chce být neomylným. Není schůze, aby nemluvil a sebe nevynášel, ostatní poslance pak nesnižoval. Posledně vynadal 'N. L.' Patně vrátil se Vašatý tam odkud vyšel, totiž do 'Hlasu Maroda.'

Radikálové žijí bouří proti adrese. Mnozí jejich boj odsuzují. My nikoli. Je dobře, že jsou pohotově ostří hoši, aby vláda věděla, že nejsou Čechové beránky k ostříhávání. A dobře bití na bubnu, ať vše je pohromadě den co den, stále. Jen ať to bubnování—pro každou maličkost—nesevředně.

Národní hnutí v českém dělnictvu stále mohutní proti internacioná-

le. Tato dosud drží se surovostí. Rozbývá schůze, mlátí, nadává. Vidět internacionály v práci, je hnušné podívání. Představte si člověka surovce, neurvalce, širák na hlavě, rudou kravatu, v dírcce knoflíkové bismarkovskou chrpu; při tom nevědomec ten plácá páte přes deváté, plete nejjednodušší pojmy, řve nadává! Toť internacionál v činnosti!

Druhé národní divadlo české pomalu, ale přece ku předu postupuje. Bude asi činoherní, malé a od Nár. divadla neodvislé. Kdy dojde na stavbu, toť ovšem dosud záhadou. Schází k němu jen jedno: peníze. A o ty zde u nás nouze.

Mladá generace česká konečně rozvíjí činnost. Dnes tvoří se z mladších sil nové kluby; tak dělnictvo má družiny své omladiny, studentstvo rovněž a i z kruhů mimo studentstvo stojících utvořil se v Praze 'klub mladých', který pěstovati hodlá časové otázky a jenž právě luští otázku 2. českého divadla.

Studentstvo české je dosti rozčleněné. Něco studentů je ve Slavii, něco v Akad. spolku, mnoho v krajinářských spolecích studentských. Střediska společného není dnes. Neshodami ve Slavii rozbit největší studentský stan a nového dosud není. Buduje se. Ale mnoho hlav a k tomu mladých a proto mnoho kvasu. Práce tedy dosti vážne. Bylo by ale dobře, ba nyní v boji s buršákosními soudruhy nutno, aby české studentstvo nechalo rozličných tendencí a barev a soustředilo se v jeden mocný šik. Takový by zde v Praze musil vážit mnoho. Neboť nemělo-li studentstvo zde toho vlivu, kterého by mohlo mít, tož bylo vinno samo. To rozbití jeho je zeslabovalo. Doufáme a v posledních dnech sledujeme utěšený v tom oboru ruch, že brzo bude jinak—lépe.

Mnoho nových proudů a myšlenek vůbec proudí zde v Čechách. Překlady nejmódnějších děl zavály k nám nejnóvnější teorie, jichž chytily se—lidé nejmladší. Mladý kvas v mladičké mysli překypuje, zvrací se, neb aspoň přehání. Důkazem toho je 'Moderna' která otravuje národní náš život a různé listy nových sněmů, které honí se—za bludičkou. Jindy o tom více. Dnes jen dokládáme: Pane Bože, nepřátele se nebojíme, ale od národnostního, tím více pak beznárodnostního třeštění nás zachraň!

(ZASLÁNO.)

Česká Ústřední Pěvecká Jednota, v Chicago, III.

Pěv. Spol. v Soustátí!

Snad nemnoho je těch, kteří by věděli, že založená Ústřední Pěv. Jednota v prosinci roku 1896 v Chicagu dosud existuje, tím méně těch, kteří by věděli, že pěvci, ku jednotě náležející, chystají k svému druhému sjezdu velký koncert, kdyby teprve posledně dobou protokoly ze schůzí uveřejňovány nebyly. Však myslil by se ten, kdo by myslel, že výkonný výbor Jednoty a členstva sborů malou práci má! Krásné skladby našich mistrů předních, jež studovány jsou u všech sborů, vyžadují práce, veliké obětavosti a trpělivosti jak zpěváků všech, tak i ct. pánů sbormistrů, kteří s nevšední pilí věnují se práci této namáhavé, by spojení pěvců doposud v jednotě zastoupení, dokázali, že vystoupení toto společně, kde od 200—250 zpěváků bude účinkovati, bude vrcholem všeho dosavadního snažení a vystupování spolků pěveckých vůbec! Ano, my chceme dokázati, že za přátelských poměrů, jaké dnes mezi spolky zavládají, a při nadšeném vzájemném, dá se uskutečnit to, co se nám vždy zdálo nemožným k doclení—to-

tiž, by česko-americký pěvecký živel nejen důstojně řadil se mohl po bok pěvcům národnost jiných, nýbrž aby závodil o přední místo spolků těchto! A výsledku toho dá se docílit jedině v úplné organizaci nejen spolků v Chicagu, nýbrž ve všech osadách česko-amerických! Po hřichu, venkov dosud z různých příčin zůstal netečným vůči všem snahám Jednoty. Jediný "Hlahol" v Milwaukee, Wis., přihlásil se k jednotě a běže vřelého podílu na všem, co ku prospěchu a rozkvětu Jednoty jest třeba. Některé ze spolků na venkově vymlouvaly se, že stanovy Jednoty nezamlouvají se jim a že poměry jejich jsou o něco rozdílnější. Věříme milerádi, však na vyzvání ku sjezdu prvnímu, v němž se organizace uskutečnila, nepřihlásil se ní jeden sbor z venku a tak delegátům místních spolků nebyly známy poměry pěv. sborů venkovských a přec velkých zřetel brán, pokud možno, vztahující se na spolky venkovské! Však co se dosud nestalo, očekáváme s určitostí, že se stane při sjezdu květnovém (dne 1. května 1898), totiž že sbory venkovské budou bráti účast na sjezdu tomto důležitém a uznají nutnost sloučení v jediné těleso, jež umění bře-mena jejich a pomůže k doclení výsledků daleko větších. Ježto pak nejsou známa veškerá sídla a adresy pěv. sborů ve Spoj. Státech, obrací se výbor touto cestou (laskavostí ct. česko-amerických časopisů) na spolky, by známo jim bylo, jakých kroků Jednota činí ku povznesení českého zpěvu v Americe v celku a jednotlivých sborů zvláště. — Prozatím slouží k vědomí, že sjezd Ústřední Pěv. Jednoty odbývá se v Chicagu v neděli 1. května a zakončí týž den večer velkým koncertem v prostorné síni "Plzeňského Sokola" na Ashland ave. Jest žádoucí, aby již nyní sbory ohlásily zástupce své a sice na každých deset činných členů jednoho.

Nemíní-li ct. sbory vyslati delegáty, budou i co hosté na sjezdu vítáni! O pohodlí jich bude náležitě postaráno.

Hlavními asi body na sjezdu jsou:

1. Zvolení výkonného výboru.
2. Určení místa, kde a kdy se má příští sjezd pořádati.
3. Oprava stanov, kde bylo by žádoucí, by spolky venkovské přichystaly si opravy vyhovující poměrům jejich.
4. Rozšíření činnosti Jednoty na veškeré pěvecké spolky ve Sp. Státech.

Výbor nížeapsaný bude občas podávati obšírnější zprávy v ct. časopisech, tak aby všichni, jež se zajímají o zdar práce naší, důkladně zpraveni byli o poměrech pěvců našich.

V každém případě zavděčí se nám všechny v Ú. P. Jednotě nezastoupené pěvecké sbory, když nám oznámí sídlo, počet členů a adresy ct. úředníků by při vydávání příštího pěv. sborníku, jakýsi přehled i o českých spolků pěveckých v Soustátí se týká, dosažen byl.

Dopisy laskavě zaslány buďtež tajemníku.

Za Ústřední pěv. Jednotu v Chicagu všem pěvcům českým

O. Harnach, předseda,
Fr. Feujan, tajemník,
741 Loomis ul., Chicago.

P. T. tajemníci jsou žádáni a předloženi tohoto pěveckému sboru svému.

Byl jsem stížen revmatismem po 14 roků a nic nezdálo se dáti mi nějaké úlevy. Mohl jsem se po celou tu dobu pohybovati, stále však trpě. Zkusil jsem vše, o čem jsem slyšel a konečně bylo mi řečeno zkoušiti Chamberlainův Pál Balm, což jsem učinil a bylo mi okamžitě uléváno a v krátkém čase byl jsem v léčen. Jsem šťasten, že mohu říci, že neduh více nevrátil. — Josh. Edg. Germantown, Cal. Na prodej u všech lékárníků.